



تحولات تجارت جهانی

(گذار به سمت تجارت سبز)



معاونت بررسی های اقتصادی

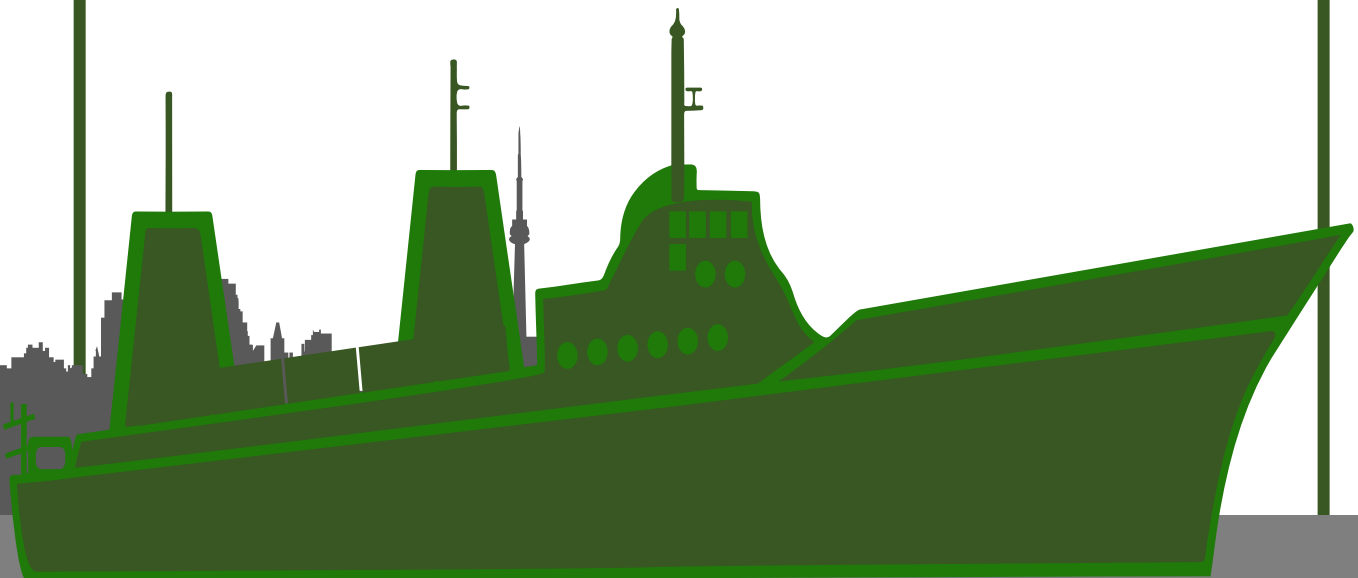
اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران



مقدمه

در هزاره سوم، اقتصاد کشورها در راستای توسعه و تامین رفاه اجتماعی به نحو چشم‌گیری تحت تاثیر تجارت قرار گرفته است، به عبارتی، تجارت به‌عنوان موتور محرکه توسعه اقتصادی رخ نمایانده و چنان گستره‌ای یافته که بیرون ماندن از آن برای هر اقتصادی چالش انزوای اقتصادی و تبعات منفی بیشماری به همراه خواهد داشت. یکی از مهم‌ترین وقایع عصر حاضر، رشد سریع تجارت جهانی و حضور کشورها در عرصه‌های گوناگون تجارت بین‌المللی است. این موضوع، به‌ویژه در سال‌های اخیر، کشورها را با چالش‌های متعدد و جدیدی مواجه کرده که مدیریت این چالش‌ها، اغلب با هدف دستیابی به توسعه اقتصادی، بسط و نفوذ بیشتر در عرصه‌های اقتصاد بین‌الملل و نفوذ در بازارهای جهانی بوده است. بحران‌های مالی، تنش‌های ژئوپلیتیکی، شوک‌های انرژی و مناقشات سیاسی جزو مهم‌ترین عارضه‌های اقتصادی هستند که در مناطق مختلف اقتصادی رخ داده و به دلیل درهم‌تنیدگی اقتصاد کشورها، به سرعت به سایر مناطق سرایت، و وضعیت رکودی را بر اقتصاد جهانی تحمیل می‌کنند. طبیعی است که در چنین شرایطی تقاضا برای انواع کالاها و خدمات کاهش می‌یابد و به دلیل کاهش ارزش صادرات، علاوه بر تاثیر منفی بر تراز تجاری بر صنایع داخلی نیز تاثیر منفی می‌گذارد. به عبارت دیگر، بحران‌های مزبور از طریق تغییر در نرخ ارز صادرات و واردات کشورها و با تاثیرگذاری بر قیمت کالاها و خدمات در سطح بین‌المللی از طریق بخش تجارت خارجی به سایر بخش‌های اقتصاد کشورها نیز منتقل می‌شود.

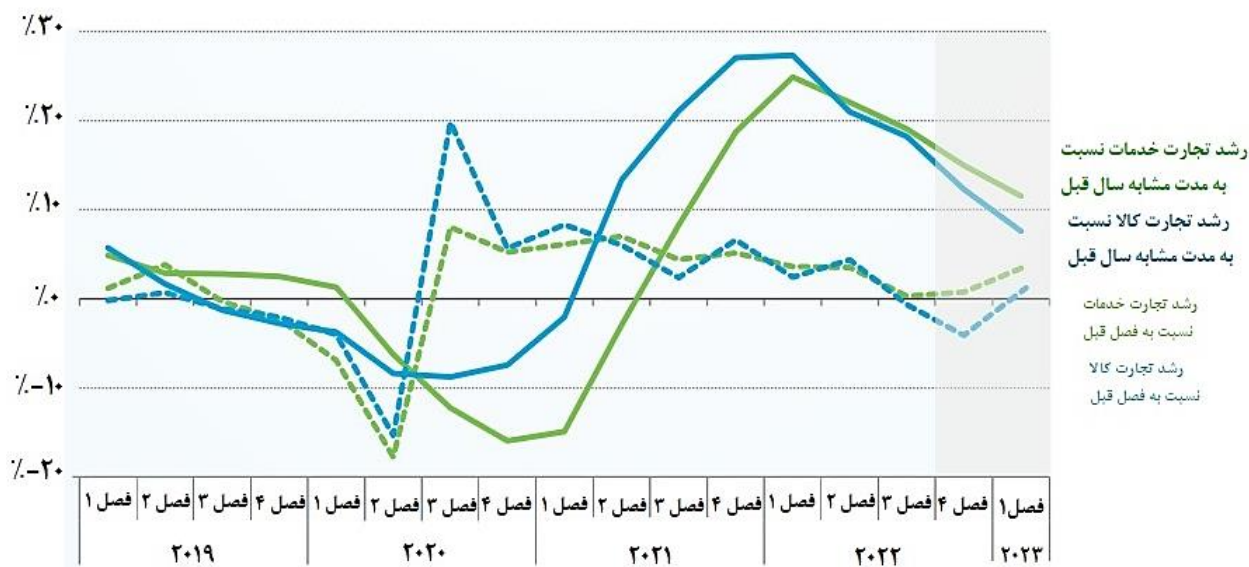
بر اساس جدیدترین گزارش آنکتاد منتشر شده در ۲۳ مارس ۲۰۲۳، ارزش تجارت جهانی در سال ۲۰۲۲ به بیش از ۳۲ هزار میلیارد دلار رسیده، اما به دلیل وخامت شرایط اقتصادی، افزایش نااطمینانی‌ها، پایان اعمال سیاست کووید صفر در چین و نگرانی‌های مربوط به فشارهای تورمی، رشد آن در فصل چهارم ۲۰۲۲ منفی شده است. در این نوشتار، ضمن بررسی تحولات تجارت جهانی در سال ۲۰۲۲ و چشم‌انداز آن در سال ۲۰۲۳، روند تجارت در سطوح بخشی و منطقه‌ای و عوامل موثر بر الگوهای تجارت بین‌المللی مورد بررسی و ارزیابی قرار گرفته است.



روند تجارت جهانی

ارزش کل تجارت جهانی (کالاها و خدمات) در سال ۲۰۲۲ به ۳۲ هزار میلیارد دلار رسید. تجارت هردو بخش کالایی و خدمات در سال ۲۰۲۲، رشد قابل توجهی داشت، به طوری که ارزش کل تجارت کالایی با رشد ۱۰ درصدی نسبت به سال ۲۰۲۱ و تجارت خدمات با افزایش حدود ۱۵ درصدی نسبت به سال ۲۰۲۱ به ترتیب برابر با ۲۵ هزار میلیارد دلار و ۷ هزار میلیارد دلار بوده است. شایان ذکر است که این سطح رشد در تجارت تا حد زیادی به علت رشد قوی در نیمه اول ۲۰۲۲ اتفاق افتاده و رشد آن در نیمه دوم سال ۲۰۲۲، به ویژه در فصل آخر سال مزبور کمتر از حد معمول بوده است.

نمودار ۱، روند رشد ارزش تجارت جهانی در هردو بخش کالایی و خدمات را به صورت سالانه (در مقایسه با فصل مشابه سال قبل) و فصلی (در مقایسه با فصل قبل) نشان می‌دهد. با توجه به این نمودار مشخص می‌شود که رشد تجارت جهانی در هر دو بخش کالایی و خدمات در فصل چهارم سال ۲۰۲۲ تضعیف شده در حالی که تجارت خدمات از انعطاف پذیری بیشتری برخوردار بوده است. همانطور که از نمودار ۱ مشخص است، در فصل چهارم ۲۰۲۲، ارزش تجارت جهانی کالاها، حدود ۳ درصد نسبت به فصل سوم همین سال کاهش، و ارزش تجارت خدمات در بازه زمانی مزبور تقریباً روند ثابتی داشته است. با تکیه بر آمار و اطلاعات آنکتاد، انتظار بر این است که در فصل نخست سال ۲۰۲۳، با ادامه رشد تقاضا برای خدمات فناوری اطلاعات و ارتباطات و بهبود بیشتر بخش‌های سفر و گردشگری، تجارت خدمات حدود ۳ درصد و تجارت جهانی کالاها از حیث ارزش حدود ۱ درصد نسبت به فصل چهارم ۲۰۲۲ افزایش یابند.



نمودار ۱. روند رشد ارزش تجارت جهانی طی فصل اول سال ۲۰۱۹ تا فصل اول سال ۲۰۲۳^۱

^۱ رشد‌های فصلی تعدیل شده است.



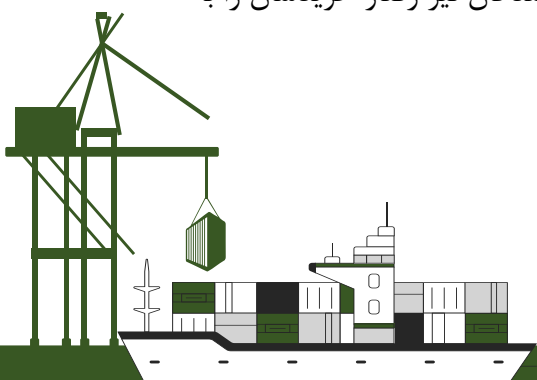
برآوردهای آنکتاد بیانگر آن است که با وجود کاهش ارزش تجارت کالایی، حجم تجارت کالاها در طول فصل چهارم ۲۰۲۲ نسبت به فصل سوم همین سال، افزایش یافته است و انتظار می‌رود روند مزبور در سه ماهه اول سال ۲۰۲۳ نیز استمرار داشته باشد. افزایش حجم تجارت بین‌المللی نشان‌دهنده انعطاف‌پذیری تقاضای جهانی برای محصولات وارداتی و کاهش ارزش تجارت جهانی با توجه به افزایش حجم آن ناشی از کاهش میانگین قیمت کالاهای مبادلاتی بوده است.

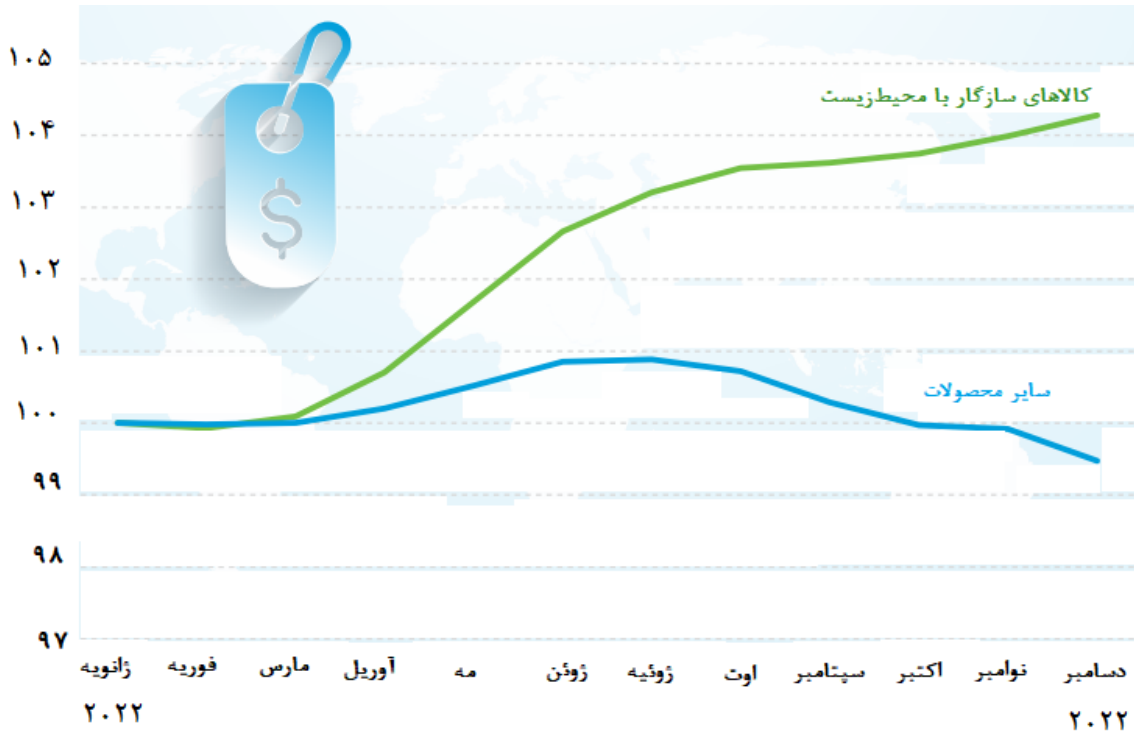


نمودار ۲. روند فصلی شاخص‌های ارزش و حجم تجارت کالا (۱۰۰ = فصل اول سال ۲۰۱۹)

رشد تجارت کالاهای سبز

از زمان برگزاری اجلاس جهانی در خصوص مسائل مربوط به محیط‌زیست و توسعه در سال ۱۹۸۷، مقوله توسعه پایدار بیشتر از قبل، توجه کشورها را جلب کرده است. مفهوم سبز، تجسمی از محصولات، فرآیندها، سیستم‌ها و فناوری‌های سازگار با محیط‌زیست است که بر فعالیت‌های مربوط به کسب‌وکار تاثیرگذار است. اصطلاح سبز، زمانی به یک محصول اطلاق می‌شود که عملکرد زیست‌محیطی و اجتماعی در تولید، استفاده و دفع در مقایسه با سایر کالاهای رقیب به‌طرز چشم‌گیری بهبود یافته باشد. آنکتاد محصول سبز را محصولی تعریف می‌کند که منابع کمتری مصرف می‌کند و اثرات و خطرات کمتری برای محیط‌زیست دارد. تجارت کالاهای سبز (سازگار با محیط‌زیست) در سال ۲۰۲۲ رشد شایان توجهی داشته است. این موضوع نشان‌دهنده این است که امروزه محیط زیست به مسئله‌ای حیاتی و بسیار مهم برای همه اقشار مردم چه در جایگاه مصرف‌کننده و چه در جایگاه تولیدکننده تبدیل شده است و مصرف‌کنندگان نیز رفتار خریدشان را به دلیل اهمیت مسائل زیست محیطی اصلاح کرده‌اند.





نموار ۳. روند شاخص تجارت کالاهای سبز در مقابل سایر محصولات، ۱۰۰=ژانویه ۲۰۲۲

تجارت کالاهای سبز در نیمه دوم سال ۲۰۲۲ حدود ۴ درصد رشد کرد. ارزش مجموع این محصولات در سال ۲۰۲۲ به رکورد ۱.۹ هزار میلیارد دلار رسید که سطح آن نسبت به سال ۲۰۲۱ بیش از ۱۰۰ میلیارد دلار افزایش داشت. سهم تجارت کالاهای سبز از کل کالاهای صنعتی در سال ۲۰۲۲ حدود ۱۰.۷ درصد بود. در میان کالاهای سبز مبادله شده در سال ۲۰۲۲، تجارت وسایل نقلیه برقی و هیبریدی با ۲۵ درصد رشد، مواد بسته‌بندی غیرپلاستیکی با ۲۰ درصد رشد و توربین‌های بادی با ۱۰ درصد رشد نسبت به سال ۲۰۲۱، از عملکرد بهتری برخوردار بودند.

انتظار بر این است که با افزایش تلاش کشورها برای مبارزه با تغییرات اقلیمی و کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای، صنایع سبز رونق یابند. آنکتاد در گزارش اخیر فناوری و نوآوری خود در سال ۲۰۲۳، پیش‌بینی کرده است که ارزش بازار جهانی خودروهای برقی، انرژی‌های خورشیدی و بادی، هیدروژن سبز و ده‌ها فناوری سبز دیگر تا سال ۲۰۳۰، چهار برابر بیشتر از ارزش کنونی و معادل ۲.۱ هزار میلیارد دلار خواهد بود. مطابق با گزارش تجارت جهانی آنکتاد، انتظار بر این است که الگوهای تجارت بین‌المللی با اهداف گذار به سوی اقتصاد جهانی سبزتر هماهنگ شوند.



چشم‌انداز تجارت جهانی

با وجود افزایش تنش‌های ژئوپلیتیکی میان مناطق گوناگون جهان، تجارت جهانی طی سال ۲۰۲۲ در حد زیادی انعطاف‌پذیر بوده، اما شرایط نامناسب اقتصادی، لغو سیاست‌های کووید صفر در چین و تهدید شیوع دوباره کرونا و افزایش نگرانی‌ها در مورد فشارهای تورمی، منجر به کاهش قابل ملاحظه ارزش تجارت جهانی طی فصل چهارم ۲۰۲۲ شده است.

اگرچه شرایط نامطلوب تا حدودی تعدیل شده و چشم‌انداز اقتصادی بهبود یافته است و احتمال افزایش تجارت جهانی در نیمه دوم سال ۲۰۲۳ وجود دارد، اما انتظار می‌رود که رشد ارزش تجارت جهانی برای کل سال ۲۰۲۳ کاهش یابد. به‌طور کلی، علی‌رغم اینکه چشم‌انداز تجارت جهانی نامشخص است، با این حال انتظار می‌رود عوامل مثبت تاثیرگذار بر تجارت جهانی بر عوامل منفی غالب شده و آن‌ها را جبران کنند. در ادامه به بررسی عوامل منفی و مثبت اثرگذار بر چشم‌انداز تجارت پرداخته شده است.

عوامل مثبت



- بهبود چشم‌انداز اقتصادی در اقتصادهای بزرگ شاخص مدیران خرید^۲ چین از دسامبر ۲۰۲۲ بیش از ۵ واحد درصد افزایش یافته که نشان‌دهنده تقویت فعالیت‌های تولیدی و خدماتی است. این امر منجر به کاهش نگرانی‌ها در مورد اختلال در زنجیره تامین جهانی شده است. علاوه بر این، پیش‌بینی رشد اقتصادی در برخی از جوامع به سمت بالا اصلاح شده است؛ به‌طور مثال انتظار می‌رود اقتصادهای اتحادیه اروپا و ایالات متحده آمریکا دچار رکود در سال ۲۰۲۳ نشوند.
- کاهش هزینه‌های حمل‌ونقل تنگناهای پیش‌روی لجستیک تا حد زیادی رفع شده و ظرفیت حمل‌ونقل در سال ۲۰۲۲ افزایش یافته است. شاخص نرخ حمل‌ونقل کانتینری شانگهای به سطح قبل از همه‌گیری بازگشته است و انتظار می‌رود در طول سال ۲۰۲۳ در سطح پایین باقی بماند.
- تضعیف دلار آمریکا پس از رسیدن دلار به سطوح بالا در سال ۲۰۲۲، شاخص دلار ایالات متحده آمریکا بین نوامبر ۲۰۲۲ و فوریه ۲۰۲۳ تقریباً ۷ درصد کاهش یافت. از آنجایی که بیشتر مبادلات تجاری بر اساس دلار صورت می‌پذیرد، تضعیف دلار منجر به افزایش تقاضا برای کالاهای مبادله‌ای می‌شود.
- افزایش تقاضای جهانی برای خدمات

^۲ Purchasing Managers Index (PMI)

انتظار می‌رود تجارت جهانی خدمات در سال ۲۰۲۳ رشد بیشتری داشته باشد که عمدتاً ناشی از افزایش تقاضا برای خدمات فناوری اطلاعات و ارتباطات و بهبود در بخش‌های سفر و گردشگری است.

عوامل منفی



- تنش‌های ژئوپلیتیکی
تنش‌های ژئوپلیتیکی، از جمله مقابله نظامی روسیه و اوکراین، کماکان بزرگترین خطری است که بر تجارت بین‌المللی در طول سال ۲۰۲۳ تأثیر منفی می‌گذارند.
- تورم، قیمت کالاها و نرخ بهره
انتظار بر این است که نرخ بهره در اکثر اقتصادها به دلیل تداوم نگرانی‌های تورمی در سطح بالایی باقی بماند. در صورتی که فشارهای تورمی در سطوح بالایی باقی مانده باشد، بانک‌های مرکزی نرخ‌های بهره سیاستی بالاتری را اتخاذ می‌کنند و تا زمانی که تورم در سرایشی سقوط قرار نگرفته باشد، این نرخ‌ها را حفظ خواهند کرد. همچنین برآورد آنکتاد بر این است که همچنان بهای کالاها به ویژه انرژی، غذا و فلزات بالاتر از میانگین قبل از همه‌گیری کووید-۱۹ باشد.
- نگرانی از پایداری بدهی
سطح کنونی بدهی جهانی، همراه با نرخ بهره بالا، همچنان بر شرایط اقتصاد کلان بسیاری از کشورها تأثیر منفی خواهد گذاشت.

سایر عوامل



- تغییر شکل زنجیره‌های تامین جهانی
- تاکید بر داشتن یک برنامه زنجیره تامین انعطاف‌پذیر و جلوگیری از اختلال در پاسخ‌گویی به تقاضاهای موجود، ضمن تشویق سیاست‌هایی که فرآیندهای تولید را به بازار هدف نزدیک^۲ (معمولاً در همان قاره) برون‌سپاری می‌کند، ممکن است به‌منظور کاهش هزینه‌های تولید، بخش یا تمام فرآیند تولید و ساخت کالا را نیز به کشور اصلی کالا که برای اولین بار در آن تولید شده است،

^۲ near-shoring

بازمی‌گرداند^۴. این کار ممکن است منجر به تغییر در پارادایم تجارت جهانی شده و از جهانی شدن به منطقه‌ای شدن^۵ در حال تغییر باشد.

- سیاست‌های تجاری برای گذار به سوی اقتصاد جهانی سبز

انتظار می‌رود الگوهای تجارت بین‌المللی با اهداف توسعه پایدار و گذار به سمت اقتصاد جهانی سبز هم‌سو و هماهنگ شوند. از آنجایی که کشورها به‌طور فزاینده‌ای تعهدات اقلیمی را در سیاست‌های تجاری و صنعتی اعمال می‌کنند، این نگرانی وجود دارد که اعمال اقدامات محدودکننده در راستای عمل به الزامات مقابله با تغییرات اقلیمی، ممکن است تغییراتی را در چشم‌انداز تجارت جهانی نیز ایجاد کند.

روند تجارت در اقتصادهای بزرگ

رکود جهانی تجارت بین‌الملل در فصل چهارم ۲۰۲۲ در روند واردات و صادرات کالایی اقتصادهای بزرگ منعکس شده که در جدول ۱ قابل مشاهده است. نرخ‌های رشد فصلی نشان می‌دهد که در میان کشورهای نام‌برده در جدول مزبور به جز واردات در روسیه، تجارت کالایی برای همه اقتصادهای بزرگ در فصل چهارم ۲۰۲۲ به میزان قابل توجهی کمتر از سطح فصل سوم سال مزبور بوده است. در بین این اقتصادها بیشترین کاهش در واردات کالای فصل چهارم ۲۰۲۲ نسبت به فصل قبل سال مزبور، مربوط به کشور هندوستان (۱۵ درصد) و بیشترین کاهش در صادرات کالا مربوط به روسیه (۱۲ درصد) است.










همانطور که در جدول ۱ نمایان است، طی فصل چهارم سال ۲۰۲۲ نسبت به مدت مشابه سال ۲۰۲۱، در میان اقتصادهای بزرگ مورد بررسی، بیشترین افزایش و کاهش در واردات کالاها به ترتیب مربوط به کشور آفریقای جنوبی (۱۱ درصد) و روسیه (۱۹ درصد) است. آمار و اطلاعات مربوط به صادرات کالاها در مقایسه با فصل مشابه سال ۲۰۲۱ نیز گویای آن است که بیشترین افزایش و کاهش در صادرات به ترتیب مربوط به کشور برزیل (۲۲ درصد) و روسیه (۱۷ درصد) است.

در فصل چهارم سال ۲۰۲۲، ارزش تجارت کالایی برای ایالات متحده آمریکا و اتحادیه اروپا، نسبت به فصل سوم همین سال کمتر و نسبت به فصل چهارم سال ۲۰۲۱ بیشتر بوده است.

^۴ re-shoring

^۵ Regionalization









جدول ۱. رشد تجارت کالا در اقتصادهای عمده تجاری طی فصل چهارم سال ۲۰۲۲

| کشور | رشد فصلی - کالا | | رشد سالانه - کالا | |
|---|-----------------|--------|-------------------|--------|
| | واردات | صادرات | واردات | صادرات |
|  برزیل | ↓ ۱۲٪ | ۰٪ | ↑ ۶٪ | ↑ ۲۲٪ |
|  چین | ↓ ۵٪ | ↓ ۸٪ | ↓ ۶٪ | ↓ ۷٪ |
|  هندوستان | ↓ ۱۵٪ | ↓ ۸٪ | ↑ ۲٪ | ↓ ۷٪ |
|  ژاپن | ↓ ۶٪ | ↓ ۳٪ | ↑ ۸٪ | ↓ ۴٪ |
|  کره | ↓ ۹٪ | ↓ ۱۰٪ | ↑ ۳٪ | ↓ ۱۰٪ |
|  روسیه | ↑ ۳٪ | ↓ ۱۲٪ | ↓ ۱۹٪ | ↓ ۱۷٪ |
|  آفریقای جنوبی | ↓ ۴٪ | ↓ ۸٪ | ↑ ۱۱٪ | ↓ ۶٪ |
|  ایالات متحده آمریکا | ↓ ۵٪ | ↓ ۶٪ | ↑ ۳٪ | ↑ ۹٪ |
|  اتحادیه اروپا | ↓ ۸٪ | ۰٪ | ↑ ۸٪ | ↑ ۳٪ |

*در این گزارش منظور از رشد فصلی (Quarter-over-Quarter)، تغییرات متغیر نسبت به فصل قبل است و رشد سالانه (Year-over-Year) نیز تغییرات را نسبت به مدت مشابه سال قبل نشان می‌دهد.

اطلاعات مربوط به خدمات برای فصل چهارم منتشر نشده و آمار مربوط به فصل سوم ۲۰۲۲ است. در فصل سوم ۲۰۲۲، تجارت خدمات برای اکثر اقتصادهای بزرگ بیشتر از فصل سوم ۲۰۲۱ است. طی فصل سوم ۲۰۲۲، بیشترین افزایش در واردات و صادرات خدمات نسبت به مدت مشابه سال ۲۰۲۱، مربوط به کشور آفریقای جنوبی (۴۳ درصد) است. نرخ‌های رشد فصلی نشان می‌دهد طی فصل چهارم ۲۰۲۲ بیشترین افزایش و کاهش واردات خدمات نسبت به فصل قبل همین سال به ترتیب مربوط به کشور ژاپن (۱۷ درصد) و برزیل (۵ درصد) و بیشترین افزایش و کاهش صادرات خدمات طی فصل چهارم ۲۰۲۲ نسبت به فصل سوم همین سال به ترتیب مربوط به کشورهای آفریقای جنوبی (۶ درصد) و برزیل (۴ درصد) است.

جدول ۲. رشد تجارت خدمات در اقتصادهای عمده تجاری طی فصل چهارم ۲۰۲۲

| کشور | رشد فصلی - خدمات | | رشد سالانه - خدمات | |
|---|------------------|--------|--------------------|--------|
| | واردات | صادرات | واردات | صادرات |
|  برزیل | ↓ ۵٪ | ↓ ۴٪ | ↑ ۳۲٪ | ↑ ۲۴٪ |
|  چین | ↑ ۳٪ | ۰٪ | ↑ ۴٪ | ↑ ۷٪ |
|  هندوستان | ↓ ۴٪ | ↑ ۲٪ | ↑ ۲۷٪ | ↑ ۳۰٪ |
|  ژاپن | ↑ ۱۷٪ | ↑ ۵٪ | ↑ ۱۰٪ | ↑ ۳٪ |
|  کره | ↑ ۲٪ | ↓ ۱٪ | ↑ ۱۰٪ | ↑ ۵٪ |
|  آفریقای جنوبی | ↑ ۹٪ | ↑ ۶٪ | ↑ ۴۳٪ | ↑ ۴۳٪ |
|  ایالات متحده آمریکا | ↑ ۲٪ | ↑ ۴٪ | ↑ ۲۱٪ | ↑ ۱۹٪ |
|  اتحادیه اروپا | ↑ ۸٪ | ↓ ۱٪ | ↑ ۱۰٪ | ↑ ۶٪ |

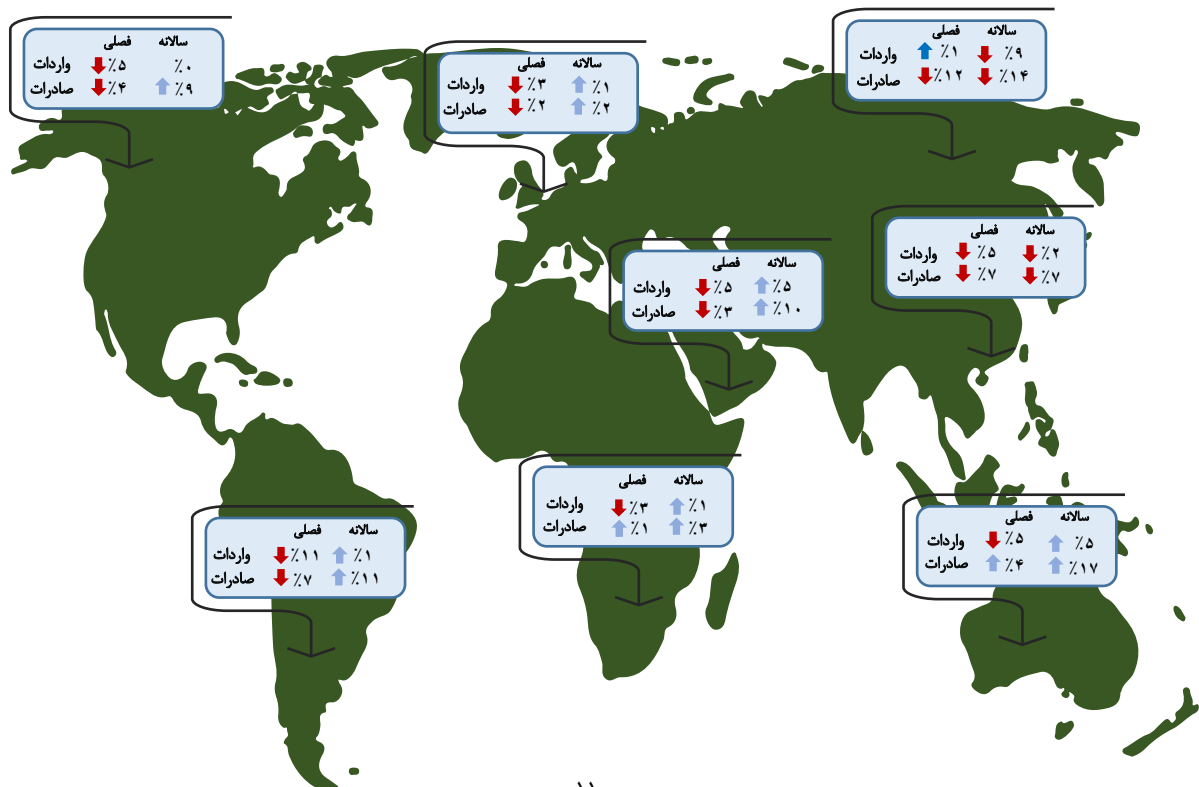
روند تجارت منطقه‌ای در فصل چهارم ۲۰۲۲

روند عمومی کاهش تجارت جهانی کالایی در فصل چهارم سال ۲۰۲۲ به کشورهای در حال توسعه بیشتر از کشورهای توسعه‌یافته آسیب رسانده است. طی بازه زمانی مذکور، صادرات و واردات کالا در کشورهای در حال توسعه و توسعه‌یافته به ترتیب ۶ درصد و ۳ درصد نسبت به فصل سوم سال ۲۰۲۲ کاهش داشته است. همچنین تجارت کالا بین کشورهای در حال توسعه یا همان تجارت جنوب-جنوب نیز حدود ۶ درصد کمتر از فصل سوم ۲۰۲۲ بوده است. شایان ذکر است که عملکرد تجاری کمتر از میانگین در کشورهای در حال توسعه عمدتاً به دلیل رشد منفی تجارت در اقتصادهای شرق آسیا است. این امر در مقایسه فصل چهارم ۲۰۲۲ با مدت مشابه سال ۲۰۲۱ بیشتر نمود می‌یابد. رشد تجارت کالاها در کشورهای در حال توسعه (به استثنای شرق آسیا) به میزان قابل توجهی بالاتر از میانگین رشد برای کشورهای در حال توسعه بوده است.

جدول ۳. رشد تجارت کالا به تفکیک منطقه طی فصل چهارم سال ۲۰۲۲

| کشور | رشد فصلی | | رشد سالانه | |
|--|----------|--------|------------|--------|
| | واردات | صادرات | واردات | صادرات |
| کشورهای توسعه‌یافته | ↓ ۳٪ | ↓ ۳٪ | ↑ ۱٪ | ↑ ۲٪ |
| کشورهای در حال توسعه | ↓ ۶٪ | ↓ ۶٪ | ۰٪ | ↓ ۱٪ |
| تجارت جنوب-جنوب | ↓ ۶٪ | | ↓ ۲٪ | |
| کشورهای در حال توسعه (به استثنای شرق آسیا) | ↓ ۵٪ | ↓ ۲٪ | ↑ ۷٪ | ↑ ۱۰٪ |
| تجارت جنوب - جنوب (به استثنای شرق آسیا) | ↓ ۳٪ | | ↑ ۷٪ | |

شکل ۱. رشد تجارت کالا به تفکیک منطقه طی فصل چهارم ۲۰۲۲



با توجه به شکل ۱، در فصل چهارم ۲۰۲۲، اکثر مناطق جغرافیایی به جز مناطق آفریقا و اقیانوس آرام نسبت به فصل سوم ۲۰۲۲، شاهد کاهش در صادرات کالا بودند. همچنین در این بازه زمانی مورد مقایسه، کاهش صادرات کالا در کشور روسیه و همچنین برای شرق آسیا و آمریکای جنوبی چشمگیر و بیشترین کاهش در واردات کالا نیز مربوط به منطقه آمریکای جنوبی بوده است.

آمار و اطلاعات سالانه نیز نشان می‌دهد که تجارت در فصل چهارم ۲۰۲۲ نسبت به مدت مشابه سال ۲۰۲۱ در اکثر مناطق جغرافیایی به جز شرق آسیا و روسیه، رشد بالاتری داشته‌اند.

روند تجارت در سطوح بخشی در فصل چهارم ۲۰۲۲

با توجه به شکل ۲، روند کاهشی ارزش تجارت در فصل چهارم ۲۰۲۲، در اکثر بخش‌ها قابل مشاهده است. بیشترین کاهش تجارت در فصل پایانی سال ۲۰۲۲ نسبت به مدت مشابه سال ۲۰۲۱ مربوط به بخش‌های تجهیزات ارتباطی (۳۴ درصد)، تجهیزات اداری (۱۸ درصد)، منسوجات (۱۷ درصد) و داروسازی (۱۶ درصد) بوده است. یکی از دلایل مهم تضعیف تجارت در محصولات مرتبط با منسوجات و داروسازی را می‌توان کاهش نیاز بازار جهانی برای تولید و مصرف ماسک، لباس‌های ایزوله و سایر کالاهای مورد نیاز برای مقابله با شیوع جهانی کرونا نام برد. بیشترین رشد در ارزش تجارت در فصل چهارم سال ۲۰۲۲ نسبت به مدت مشابه سال قبل، مربوط به بخش انرژی (۲۴ درصد) است.

بررسی آمارهای فصلی نشان می‌دهد طی فصل چهارم سال ۲۰۲۲ نسبت به فصل سوم همین سال، تجارت در بخش‌های حمل‌ونقل و وسایل نقلیه جاده‌ای نسبت به سایر بخش‌ها افزایش و برای محصولات کشاورزی، دارویی و تجهیزات ارتباطی تقریباً ثابت مانده است. دو گروه کالایی وسایل نقلیه جاده‌ای و کشاورزی-غذایی تنها بخش‌هایی هستند که تجارت آن‌ها در فصل چهارم، هم نسبت به مدت مشابه سال قبل و هم فصل قبل رشد مثبت داشته است که نشان‌دهنده پویایی تولید و تجارت در چنین فعالیت‌هایی است. بیشترین کاهش تجارت در فصل چهارم ۲۰۲۲ نسبت به فصل سوم همین سال، مربوط به بخش‌های پوشاک (۱۹ درصد)، منسوجات (۱۱ درصد) و فلزات (۱۱ درصد) است.



شکل ۲. رشد ارزش تجارت به تفکیک بخش در فصل چهارم ۲۰۲۲

